

JUBILEJ 20 GODINA DEFENDOLOGIJE-
NAUKE O BEZBJEDNOSNIM STUDIJAMA, ZAŠTITI, BEZBJEDNOSTI I ODBRANI
Defendologija je u funkciji zaštite, bezbjednosti i odbrane
Republike Srpske i svih njenih građana

Naučna kritika, polemika ili osvrt

DOI: 10.7251/DEF1740005V	COBISS.RS-ID 6881816	UDK 351.74/.75:050Defendologija"1997/2017"
--------------------------	----------------------	--

Prof. dr Duško Vejnović,¹

Univerzitet u Banjoj Luci

Prof. dr Laurence Armand French,

Univerzitet New Hampshire, SAD

MORAMO DA ZAŠTITIMO, OBEZBIJEDIMO I
ODBRANIMO REPUBLIKU SRPSKU- JEDINSTVO SAD ILI NIKAD

Savremeni naučno-tehnološki razvoj čovječanstva omogućio je i sve veću rasprostranjenost znanja o:bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani. Iako se oni, kao sveobuhvatni problem, posmatraju u svim naučnim disciplinama, nedostaje jedinstven sistemski pristup proučavanju osnovnih pojava na ovom polju. Upravo taj i takav nedostatak u sadašnjoj nauci otklanja Teorija defendologije. Posvećenost naučnom metodološkom pristupu širenju znanja o:bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani, je pravac djelovanja koji mi institucionalno, naučno i obrazovno, usavršavamo preko 20 godina.

Znanje o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani je rasprostranjeno, zato što se oni, kao sveobuhvatni problem posmatraju u svim naučnim disciplinama (ali nedostaje jedinstveni sistemski pristup, npr. ispitivanje i artikulacija, protok) osnovnih pojava na ovom polju. Taj pristup obezbjeđuje Teorija defendologije, pristup koji mi naučno i obrazovno usavršavamo preko 20 godina. Prije 20 godina, na današnji dan 1. marta 1997. godine osnovano je Udruženja defendologa Republike Srpske, da bi 2007. godine promijenilo naziv u Defendologija centar za bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, a 2011. godine naziv mijenja u Evropski defendologija centar

¹ Korespondent: Prof. dr Duško Vejnović, redovni profesor Univerziteta u Banjoj Luci, Predsjednik Evropskog defendologija centra za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja Banja Luka. E-mail: tin@blic.net.

za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja.

Istrajno, utemeljeno, sigurno, vrši se usmjeravanje Evropskog defendologija centra ka globalnoj, stručnoj i naučnoj mreži evropskog i svjetskog znanja. Istovremeno njegujući i čuvajući nacionalni karakter stečenih znanja i usvojenih vještina, ali obrazu obrazovanja usmjeravamo našu punu pažnju ka ravnomjernom razvoju, ne samo nauke o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani, već i nauke i znanja uopšte

O ovom programskom usmjerenju svjedoče i slijedeće činjenice:

Do sada je u okviru izdavačke djelatnosti Defendologije objavljeno 38 brojeva časopisa Defendologija koji je u prvoj kategoriji od nacionalnog značaja, 16 Zbornika radova, 5 Godišnjaka Evropskog defendologija centra, preko 100 knjiga, a organizovano je preko 45 naučnih skupova i sprovedeno preko 38 naučnoistraživačkih projekata. Autori izdavačke djelatnosti Defendologije, između ostalih, dali su najveći doprinos u prethodnih 20 godina utemeljenju, naučnom i obrazovnom oblikovanju Defendologije kao nauke o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani. Riječi koje su pisali i sve ono što su govorili, djela koja su činili i ciljeve za koje su se borili, imaju neprolaznu vrijednost, oni su od univerzalnog značaja i zbog toga Defendologija ostaje uvijek aktuelna, kao što vidimo, ne samo u našem srpskom narodu, nego i u drugim narodima, nacionalnim manjinama, državama, regijama i svijetu.

Izvori i oblici ugrožavanja čovjeka, države i društva u cjelini, sa razvojem nauke i tehničko-tehnološkim dostignućima su u porastu, što zahtijeva adekvatne preventivne, zaštitne, bezbjednosne i odbrambene mehanizme, a sve u duhu mira i poštivanja ljudskih prava i sloboda, te Povelje Organizacije ujedinjenih nacija i Evropske konvencije o ljudskim pravima. **U periodu 1997-2017. godine autori su obrađivali različite teme** iz oblasti nauke, struke, zaštite, bezbjednosti, odbrane, obrazovanja, vojske, policije, službi bezbjednosti, detektivske djelatnosti, društvene odbrane, terorizma, civilnog društva, demokratije, slobode medija, rata, mira, nevladinih organizacija, etničkih sukoba, pomirenja, političke kulture, dijaloga, tolerancije, društvene krize, međunarodnih odnosa, tranzicije, siromaštva, nezaposlenosti, konflikata, sporta, nasilja u sportu, govora mržnje, globalizacije, ljudskih prava i sloboda, slobode medija, parlamentarne kontrole vojske, policije i službi bezbjednosti, trgovine ljudima, korupcije, kriminala, maloljetničke delinkvencije, narkomanije i niz drugih tema iz naučnih disciplina kao što su defendologija, sociologija, kulturologija, kriminologija, konfliktologija, ekologija, pravo, ekonomija, psihologija, politikologija itd.

Teorija defendologije se sada, u vremenima sadašnjih nevremena, u vremenima regionalnih konflikata i nestabilnostipojavljuje kao potreba, privlačeći naučnike koji proučavaju zaštitu, bezbjednost i odbranu, čiji je broj u porastu. Zaštita, bezbjednost i odbrana predstavljaju tri elementa (varijable), pojedinačnu izjednačenost koja se u pojednostavljenom obliku može izraziti kao, **zaštita + odbrana = bezbjednost (sigurnost)**. **Svrha zaštite i odbrane je bezbjednost** (sigurnost) živih bića, i drugih u prirodnom i društvenom sistemu. **Zaštitno-odbrambena funkcija** je sveobuhvatna i nerazdvojiva. Sadrži skup faktora, uslova i aktivnosti suštinskih za postizanje bezbjednosti (sigurnosti). **U nauci o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani (defendologiji) riječ zaštita, bezbjednost i odbrana imaju svoje originalno i puno značenje.** Zaštita se odnosi na identifikaciju uslova pod kojim se prijete (živom biću, vrsti, društvu, državi, naciji), te njihovo reduciranje do obima koji ne prijete dostignutom nivou bezbjednosti (sigur-

nosti), npr. redukovanje izvora i oblika ugrožavanja i mogućnosti njene akcije, kao i razvoj. Zahvaljujući složenosti uslova prijetnje i postizanju bezbjednosti (sigurnosti) **zaštita i odbrana se često sprovode kao integrisani i istovremeni proces (defendologija)**. Objedinjeni su kao prst i nokat. Pošto su zaštita i odbrana nerazdvojive, i njihova svrha i funkcija je zajednička kao i pravila na kojima su osnovani, može se govoriti o pojedinačnoj funkciji, npr. zaštitno-odbrambenoj funkciji. Ovo je jedna od tri vitalne funkcije, ipak, funkcija bez koje nema i ne može biti života. Ne postoji ni jedan oblik i stilživota koji nije izložen opasnosti. Bez mogućnosti da se zaštiti i odbrani, svaki živi organizam, (od žive ćelije do živog stvorenja, od pojedinca do grupe, zajednice ili vrste, od virusa i amebe do čovjeka) postao bi žrtva i najmanje opasnosti, izvora i oblika ugrožavanja. Nivo i kvalitet bezbjednosti (sigurnosti) i kvalitet života zavisi od kvaliteta zaštitno-odbrambene funkcije i njene efikasnosti. Pošto ljudi (ljudska zajednica) ne žele samo da ostanu na onom što su postigli, već žele da povećaju *nivo lične* (pojedinačne) i **zajedničke** (kolektivne) **bezbjednosti**, npr. da utiču na zaštitno-odbrambenu funkciju i bezbjednost, trebaju je proučavati, otkriti njenu suštinu, razotkriti njene tajne, pravilnosti na kojima je bazirana, i potražiti mogućnost najefektivnijeg pozitivnog (kreativnog) uticaja. Zaštitno-odbrambena funkcija, uključujući bezbjednost i njen rezultat, je veoma složena i svestrana, isto kao i institucije kojima ona služi i opasnosti s kojima se treba suočiti i uslovima u koje se treba implementirati. Zbog toga zaštitno-odbrambena funkcija i bezbjednost trebaju se istražiti sa više gledišta, što znači da **trebaju postati briga različitih (svih) grana nauke i naučnih** disciplina (multidisciplinarnost objekta istraživanja) i u praktičnoj primjeni svih aktivnosti.

Zaštitno-odbrambena i bezbjednosna funkcija nije samo kompleksna, već i slojevita. Najdublji fundamentalni sloj sadrži opšte pravilnosti na kojima je osnovana i određena (prirodni, biološki zakoni). Ove pravilnosti primjenjuju se na zaštitno-odbrambenu funkciju kao opšti fenomen, na sav živi svijet kao cjelinu. Na drugom nivou su pravilnosti koje se odnose na zajednice živih stvorenja (prirodni zakoni). Na trećem nivou su pravilnosti koje se odnose na zaštitu, bezbjednost i odbranu ljudskog društva (društveni zakoni), i na četvrtom nivou su pravilnosti koje se odnose na političko društvo (politički zakon). Ove pravilnosti bi trebalo da se proučavaju i istražuju na sveobuhvatan i sistematski način, zato što je to jedini način da se povežu i potpuno iskoriste rezultati ranijih istraživanja iz područja zaštite, bezbjednosti i odbrane u različitim granama nauke i različitim naučnim disciplinama. **To je fundamentalna svrha nauke** o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani (defendologije).

Zaštitno-odbrambena funkcija je sveobuhvatna i nerazdvojiva. Sadrži skup faktora, uslova i aktivnosti suštinskih za postizanje bezbjednosti (sigurnosti). Značenje zaštite i odbrane u političkom jeziku je suženo i prilagođeno aktuelnim geopolitičkim i vojno-političkim potrebama. **Zaštita** označava različite građanske aktivnosti, preventivnu djelatnost koja sprečava, otklanja na vrijeme opasnost, zaštićuje pojedinca, zajednicu, državu, dok se **odbrana** obično odnosi na odbranu države, zemlje od agresije vanjskog neprijatelja. Ona je **represivna kaznena mjera**, sredstvo prinude, nasilni akt, naknadna aktivnost usmjerena na uklanjanje posljedica i reagovanje u vezi sa nastalim negativnim ponašanjem ili pojavom prema pojedincu, zajednici, državi. Treba da bude represivna u tolikoj mjeri da slomi svaki oblik nasilnog ugrožavanja ustavnog poretka, zajednice i države. **U nauci o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani (defendologiji) riječ bezbjednosne studije, zaštita, bezbjednost i odbrana imaju svoje originalno i**

puno značenje. Zaštita se odnosi na identifikaciju uslova pod kojim se prijeti (živom biću, vrsti, društvu, državi, naciji), te njihovo reduciranje do obima koji ne prijeti dostignutom nivou bezbjednosti (sigurnosti), npr. redukovanje izvora i oblika ugrožavanja i mogućnosti njene akcije, kao i razvoj. U periodu otvorene prijetnje (napada) koju vrši sistem zaštite (kada sistem zaštite ne može izdržati izraženi nivo prijetnje izvorima i oblicima ugrožavanja), nastupa odbrana. **Odbrana podrazumijeva** otpor prema otvorenom napadu i napadaču koji je provalio u sistem zaštite. Zahvaljujući i prisutnosti složenosti uslova prijetnje različitim izvorima i oblicima ugrožavanja sa ciljem postizanja bezbjednosti (sigurnosti) zaštita i odbrana se često sprovode kao integrirani i istovremeni proces (defendologija). ²**Teoretičari u društvenim naukama** često stvaraju sebi idealizovanu sliku svijeta, ali bez interesa da je realizuju u praksi. **U svemuovome duh podneblja Republike Srpske i Repulika Srpska kao cjelina** nije bljesak vremena, isto kao što to nije ni **Defendologija, ona je izraz naše potrebe, naše zaštite, bezbjednosti i odbrane, našeg opstanka, naše slobode.**

DEFENDOLOGIJA KAO NASTAVNI PREDMET NA FAKULTETIMA I UNIVERZITETIMA U REPUBLICI SRPSKOJ

Tim eksperata Evropskog defendologija centra za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja iz Banjaluke, između ostalog, kroz 20 godina uspješnog rada, dakle kao odrastao i dorastao, došao je do ključka da pokrene Inicijativu za uvođenje užih naučnih oblasti iz područja bezbjednosnih studija, zaštite, bezbjednosti i odbrane u nastavne planove i programe na Univerzitetu i Fakultetu u Republici Srpskoj. Da bi se ova aktivnost obavljala kvalitetno, sadržajno, kooperativno i uspješno, mi je danas, kada Defendologija slavi 20. rođendan, dakle, potpuno je dorasla i izrasla, u skladu sa Ustavom Republike Srpske i zakonima Republike Srpske, **sa velikim zadovoljstvom predajemo institucijama Republike Srpske** sa željom i ciljem da je putem Ministarstva prosvjete i kulture, te naših Univerziteta i Fakulteta sagledaju, ocijene, analiziraju potrebe, predviđanja i, konačno, zajednički realizuju kao nastavni predmet na našim fakultetima i univerzitetima. Smatramo da je ovo pravi akademski put i metodologija koja garantuje timski dobar rezultat, rezultat u interesu bezbjednosti građana, **rezultat u interesu zaštite, bezbjednosti i odbrane Republike Srpske**, njenog razvoja i prosperiteta. Polazimo od osnovnog stava **da su bezbjednost, zaštita i odbrana Republike Srpske osnovni državni interes, osnovna društvena potreba, osnovna društvena vrijednost i najčvršća garancija bezopasnosti. Bezbjednost Re-**

² Ova pitanja su detaljno proučavana na katedri za civilnu odbranu Fakulteta političkih nauka u Zagrebu od 1984. godine. Studenti su slušali predmet „Koncept i sistem odbrane i zaštite“, zasnovan kao nauka o zaštiti, bezbjednosti i odbrani (defendologija). Osnovna učenja u vezi sa ovim predmetom su bila smještena na poslijediplomske studije civilne odbrane. Slična proučavanja postoje u Sloveniji, BiH, Makedoniji, a Fakultet za bezbjednost u Skoplju je 1997. godine uveo predmet defendologiju u nastavni plan i program. Potreba za defendologijom je potkrijepljena i činjenicom da u svijetu postoje brojni naučni instituti i više škole koje proučavaju zaštitu, bezbjednost i odbranu. (Vidi: prof. dr Božidar Javorović: Defendologija br. 1/1999. Defimi, Zagreb, 1999.). Udruženje defendologa Republike Srpske osnovano je 1. 03. 1997. godine i osnivač je i izdavač teorijsko-stručnog časopisa „Defendologija“ za pitanja zaštite, bezbjednosti, odbrane, obrazovanja, obuke i osposobljavanja. Do sada je izdalo pet brojeva časopisa i tri knjige.

publike Srpske je uslov bez koga ne može društvo, a nauka je uslov bez koje ne može bezbjednost.

Cilj Defendologije kao nauke i kao nastavnog predmeta na fakultetima u Republici Srpskoj je da se predstavi uticaj i značaj bezbjednosnih studija i nauke na sistem bezbjednosti, zaštite i odbrane, na percepciju javnosti i na proces donošenja političkih odluka, te u konačnom na ukupni sadržaj života i rada društva. Bezbednosne studije i naučne aktivnosti, kao i sam sistem bezbjednosti, zaštite i odbranepo prirodi stvari je djelimično mistifikovan, što je izraženije u manje razvijenim društvima. Dok funkcionisanje sistema bezbjednosti, zaštite i odbrane direktno utiče na funkcionisanje društva, uključujući i ekonomski i socijalni razvoj, znanje i razumijevanje sistema bezbjednosti, zaštite i odbrane doprinosi procesu donošenja političkih odluka. Znanje i razumijevanje sistema bezbjednosti, zaštite i odbrane od strane profesionalaca koji rade u tom sistemu značajno utiče na funkcionisanje sistema bezbjednosti, zaštite i odbrane, te cijelog društva. Bezbjednost i odbrana imaju vrlo važnu ulogu u međunarodnim odnosima, kako kroz poznavanje i funkcionisanje vlastitog sistema, tako i kroz učešće u međunarodnim bezbjednosnim sistemima i aktivnostima, u teoriji i praksi.

U konačnom, znanje i razumijevanje sistema bezbjednosti, zaštite i odbrane od strane studenata, stanovništva i građana utiče na njihov način razmišljanja na osnovu koga se prave politički programi partija kojima oni daju svoj glas. **Ako nema ozbiljnih naučnih aktivnosti nema ni pravilne percepcije građana ni kvalitetnih političkih odluka, što naročito dolazi do izražaja u vremenima nestabilnosti, kriza i ratnih sukoba.**

Defendologija kao nastavni predmet, studije bezbjednosti kao i razni oblici naučnih aktivnosti iz oblasti bezbjednosti, zaštite i odbrane bi trebale biti u znatnoj mjeri demistifikovane, što se može postići većim uključivanjem profesionalaca, /praktičara, dok jednovremeno naučnim radnicima treba omogućiti lakši pristup informacijama i podacima u institucijama koje se bave bezbjednošću, zaštitom i odbranom.

Pošto bezbjednost svakog društva utiče na ekonomsku i socijalnu sferu u mjeri da se može reći da je to uslov bez koga se ne može, stoga su naučne i obrazovne aktivnosti, uključujući i informisanje studenata i građana, uslov bez koga ne može bezbjednost biti efikasna, te trebaju biti konstantno unapređivane, a naučna dostignuća, radovi i rezultati istraživanja studenata, profesora i svih drugih iz oblasti Defendologije, više uključeni u praksu.

Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja je kroz svoje aktivnosti kao što su: naučnoistraživački i stručni rad, rad na stručnom i naučnom usavršavanju kadrova, instruktivno-savjetodavna aktivnost, izdavačka djelatnost, javnost rada, dobra saradnja sa institucijama Republike Srpske, lokalne zajednice, te niz drugih aktivnosti, obezbijedio sve preduslove za realizaciju ove ideje, kao što su pojam nauke, predmet, ciljevi, metode, literaturu i, svakako, kadrove, te nacionalnu, regionalnu i svaku drugu saradnju.

U saradnji sa državnim organima Republike Srpske, raznim organizacijama, univerzitetima, Srpskom pravoslavnom crkvom i drugim subjektima, predlažemo da se nastavni predmet zove Defendologija (nauka o bezbjednosnim studijama, zaštiti, bezbjednosti i odbrani) Ona vodi porijeklo od latinske riječi „*defendo*”, „*defendere*”, „*defendi*”, „*defensum*”, što znači, odbiti, spriječiti, braniti, štititi, i od grčke riječi „*logos*”, veoma poznatog značenja (riječ, govor ili nauka) i da se uvede u nastavne planove i pro-

grame univerziteta i fakulteta u Republici Srpskoj. **Kroz defendološko vaspitanje, obrazovanje i osposobljavanje treba da se izvrši svestrana promocija na stručno-naučnoj osnovi u interesu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine i sveukupnog jačanja njihove zaštitne, bezbjednosne i odbrambene moći.**

Za uvođenje Defendologije kao naučno-nastavne discipline na univerzitetima i fakultetima postoji društvena i naučna potreba, teorijski i pedagoški značaj, opštenacionalni i državni interes. Imajući u vidu aktuelni trenutak međunarodnih, političkih, ekonomskih, vojnih i drugih odnosa, čvrstog smo stava da od svih mjera za očuvanje ustavnih vrijednosti Republike Srpske i Bosne i Hercegovine najvažnija je ona koju danas mnogi zanemaruju, a to je vaspitanje i nesmetan razvoj slobodne i kreativne ličnosti kod omladine, učenika, studenata, a u duhu zaštite, bezbjednosti i odbrane svoje države. Djelovanje zakona društvene podjele rada u oblasti naučnog rada i praksa stradanja srpskog naroda u minulom ratu usmjerili su nas da inoviramo, na nauči zasnovanim principima modernizujemo nastavni predmet, koji je na fakultetima bivše Jugoslavije od 1948. do 1993. godine nosio naziv: vanarmijsko vojno vaspitanje, predvojnička obuka, osnovi narodne odbrane, osnove opštenarodne odbrane, opštenarodna odbrana i društvena samozaštita SFRJ i odbrana i zaštita, te da mu u skladu sa najnovijim svjetskim iskustvima i dostignućima damo naučni naziv **Defendologija** i kao takav konstituišemo u naučnu disciplinu, po uzoru na ranija konstituisanja politikologije, sociologije, psihologije itd. Defendologija kao predmet sluša se na Višoj-Visokoj školi unutrašnjih poslova u Banjaluci od 2000 godine, dakle, ona je kao takva već uspješno promovisana. **Defendologija je u nacionalnim, državnim i regionalnim okvirima postala brend Banjaluke i Republike Srpske**, a prepoznatljiva je i u regionu.

Vjerujemo da će ova aktivnost na širokoj platformi, dugoročno, profesionalno, stručno, patriotski, naučno i na mnoge druge načine dati veliki doprinos afirmaciji i promociji interesa Republike Srpske, države Srbije i svih pozitivnih vrijednosti, uz dužno i nužno uvažavanje i poštivanje drugih naroda i nacionalnih manjina.

INTELEKTUALNI I SVAKI DRUGI PREPOROD JE NEOPHODAN U INTERESU ZAŠTITE, BEZBJEDNOSTI I ODBRANE REPUBLIKE SRPSKE – OBRAZOVANJU TREBA VRATITI OBRAZ

Trebamo voditi računa da ne sklanjamo ljude koji drugačije misle, koji govore istinu za opšte dobro. Tamo gdje svi isto misle, ili samo jedan misli, ili niko ništa ne misli. To nije u interesu razvoja, već „svjedoči” i ide u prilog korupciji, kriminalu i neizbježnom propadanju. Tim i takvima treba poručiti **nauk poznat iz kineske filozofije „...ko zna, a ne zna da zna-probudi ga, ko ne zna, a zna da ne zna-nauči ga, ko zna i zna da zna-slijedi ga, ko ne zna, a ne zna da ne zna-kloni ga se”.** Obnova kadrova i društveni preporod je nužnost. **Akadska zajednica** treba jačati, treba se „probuditi.” **Status profesora** mora da ima sigurnost u odnosu na moguće pogrešne odluke. Biti **kritički intelektualac** prije svega pretpostavlja spremnost da se za život u istini i slobodi plati najteža cijena i podnesu velike žrtve. Jedino tako se može pripadati pokretu kritičkih intelektualaca. To je bilo vrijeme kada su ideali ljudske slobode prožimali intelektualnu djelatnost. Intelektualac, kao radnik u oblasti duhovnih nauka, ako je već izabrao da bude

čistač društva, u prvom redu treba da bude čistač jezika kojim govore moćne društvene grupe. **Jezik „moćnih” otkriva i prikriva ono što je za njih jedino važno, a to je interes.** U ime interesa oni su spremni da istini pljunu u oči. Pravi intelektualac traži istinu o onima koji istinu dave na način koji je za obične ljudske oči nevidljiv. On traži istinu o onima koji svome interesu daju uzvišeno ime teorije, traži istinu o onima koji žive od laži. **Sociolog**, ako nije društveno oko koje vidi ono što većina ne vidi (ili neće da vidi), može da okači svoje pero o klin. Ako pak vidi, a neće da ono što vidi saopšti u jasnim pojmovima, onda je i pokvaren, i ne zaslužuje ime druga, intelektualca, obrazovnog, naučnog, akademskog građanina. Mnogima nedostatak znanja i opšte kulture ne smeta da javno sude o onome što ne razumiju i osuđuju one kojima nisu dorasli, a svoju zlobu cijede iz sebe, dajući joj uzvišeno ime kritike. **Kritika** treba da bude trajna intelektualna borba protiv „anarhije duha i režima same gluposti.” Iz analize duhovne klime našeg vremena, koja obilježava pad filozofskog mišljenja i racionalnog uma u bujici formalizma, pragmatizma i utilitarizma, može se zaključiti da je položaj intelektualca, u najmanju ruku, nepovoljan u pogledu ispunjenja njihove autentične uloge. Zbog toga se sve veći broj intelektualaca angažuje u ulozi vođa političkih stranaka, u funkciji ideoloških mesija određenih političkih moći, zatupljujući svoju kritičku funkciju. Ipak, glas nezavisnog intelektualca nije potpuno zamro, a mnogi pomenuti autori u Defendologiji, kao idrugi autori, istrajno rade na osvjetljavanju puta do istine, suprotstavljajući se novom autoritarizmu i moralnom i vrijednosnom relativizmu i nihilizmu, nastojeći da revalorizuju borbu protiv dogmatizma, scijentizma i svih vidova fundamentalizma u cilju revalorizacije smisla života. Težeći ovom cilju pozivamo sve na duhovnu budnost i mudrost. **Intelektualna elita Republike Srpske** se u dobroj mjeri bavi sama sobom i nešto je u povoljnijem položaju od drugih, a najčešće je ne zanima kuda kreću politički, privredni, bezbjednosni, odbrambeni, naučni, nacionalni, regionalni, evropski i svjetski procesi. Neophodno je da se moramo osvijestiti i vratiti svojim korijenima, sami sebi, tradicionalnim vrijednostima, kako bismo dobili novu snagu i podsticaj za razvoj i bezbjedan opstanak. „**Bezbjednost za sve**” je osnovni moto na kojem počiva Evroatlantski sistem bezbjednosti. **Prioritetno je da sebe prilagodavamo Republici Srpskoj, a ne Republiku Srpsku sebi**, osnovni je moto bio, jest i bićepatriota, stvaraoca i protagonista Defendologije. Treba da se više plašimo vlastitih pogrešaka, nego namjera protivnika, ali i da se zapitamo i zabrinemo **zbog čega nauka nije iskoristila šansu da utiče na politiku, a politika nije iskoristila struku. Kao što vidite, Defendologija ima dobar tim, a dobar tim se ne rađa, već se stvara. Moramo zaštititi, obezbijediti i odbraniti Republiku Srpsku**, jer danas je revolucionarno (navodno reformsko) načelo iznad zakona i zakonitosti, tako da su sada, „**reforme**” zamijenile revoluciju kao rukovodeće načelo. Mnogi su zavidni Republici Srpskoj, kao što zavide Defendologiji, kao brendu Banja Luke i Republike Srpske. Nećemo se na to osvrtnati, **jer smo odavno naučili da je zavist stvar moralnog nereda.** Neophodno je da izvršimo reformu u sebi. Tako ćemo dati veći doprinos reformisanju drugih ljudi, a oslobađati se galamdžija i takozvanih patriota-bukača. Budimo poštene, budimo ljudi. Hrast je simbol snage i istrajnosti, a lovorov list je simbol pobjede. Budimo i mi istrajni. Neka naše pobjede budu, sportskim rječnikom rečeno, fer plej pobjede. Pred nama u Republici Srpskoj je istorijska obaveza, ne samo da pravovremeno postavljamo prava pitanja, već neodvojivo od toga, da pravovremeno dajemo i prave odgovore na ta pitanja, a u vezi s tim pravovremeno definišemo i ostvarimo prava rješenja. **Zajedništvo možemo graditi samo na jedinstvu ciljeva. Nauka se mora više uključiti u ostvarivanje ovih ci-**

ljeva, jer provjerljivost odvaja nauku od drugih sistema vjerovanja. **Sadašnja kriza čuva prošla rješenja i taji buduće odluke. Republika Srpska je trajna otadžbina** za sve one koji je prihvataju kao svoju, koji poštuju njen Ustav, njene zakone i pravni poredak. Mi nismo za konflikte, za naoružavanje, za terorizam, ali, nažalost, činjenice pokazuju da je naša istorijabila više vojna i diplomatska, a manje ekonomska i kulturna. Granice, kao što znate, uvijek diktiraju jaki, nikada slabi. Pri tome ne smijemo dozvoliti da nas stranačke borbe za vlast posvađaju i tako otežaju, ili čak onemogućće ostvarivanje naših strateških ciljeva, a osnovni preduslov za ostvarivanje ovih ciljeva je upravo naše **jedinstvo**. Ono je potrebnije sada, nego ikada. **Za to smo istorijski odgovorni**. Valjda nas je istorija naučila da stranačke svađe stalno pokažu staru **poznatu mudrost**: „**Svakoj stranci istina je strana, sve stranke su daleko od istine**.” Mir, socijalna sigurnost, sloboda i bezbjednost i odbrana za sve građane nemaju alternativu. Zato je dobro da svako u BiH u sebi obuzda zlo, jer na taj način doprinosi obuzdavanju zla u cijeloj zajednici (Kolakovski), a **sve što je neophodno da snage zla osvoje Republiku Srpsku, BiH i svijet jeste da dobri ljudi ne čine ništa** (Berk). Naša stvarnost bila je tema kojom se bavila i još uvijek bavi većina autora u proteklih 20 godina postojanja Defendologije. Oni su se bavili i predviđanjima, što je bitno za naučne radnike i nauku, ali i za praksu. Pristupi su bili različiti, naučni, stručni, politički itd. Kritike je bilo puno. **Svako ko izbjegava kritiku, u stvari ne želi da zna**. Ko istinu znade, a neće da kaže, taj nije daleko od najgore laže (Vaso Pelagić). **Pristup gotovo svih autora je bio svjetlost nauke i zdravog razuma**. Nikada u svojim tekstovima nisu dozvolili da pitanje ljudskih prava i sloboda bude zamijenjeno egzistencijalnim kvazi parolom „**čuti i jedi**.” Dakle, autori, njihova djela i dobra saradnja sa institucijama Republike Srpske, Gradom Banjalukom i svim drugim subjektima u Republici Srpskoj i BiH, dobra saradnja sa akademskom zajednicom, nevladinim organizacijama, relevantnim međunarodnim organizacijama i institucijama, istaknutim javnim radnicima i svim drugim patriotski opredijeljenim subjektima i pojedincima opredijelili su nas da ovu koncepcijsku, doktrinarnu, strategijsku i patriotsku ideju realizujemo u praksi. **Defendologija kao teorija, ali i kao praksa** je u interesu svih građana bez obzira na rasu, vjeru i naciju, ona je u interesu mira, u interesu razvoja, u interesu zaštite, bezbjednosti i odbrane Republike Srpske, u interesu evropskog i svjetskog mira. Polazimo od osnovnog stava **da su bezbjednost, zaštita i odbrana Republike Srpske osnovni državni interes, osnovna društvena potreba, osnovna društvena vrijednost i najčvršća garancija bezopasnosti**. Kroz defendološko vaspitanje, obrazovanje i osposobljavanje treba da se izvrši svestrana promocija na stručno-naučnoj osnovi u interesu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine i sveukupnog jačanja njihove zaštitne, bezbjednosne i odbrambene moći. **Defendologija je u nacionalnim, državnim i regionalnim okvirima postala brend Banjaluke i Republike Srpske**.

Rad primljen: 1. 3. 2017.

Rad odobren: 6.11.2017.